

De Heer A. J. de Bruijn houdt eene bijdrage over eenige indigene Rubi, waarvan hij voorwerpen ter tafel brengt; hij vertoont verder nog *Agrostis canina* L. bij Utrecht verzameld en een exemplaar van *Calla palustris* L. met drie spathae, door hem in 't Beekbergerwoud gevonden. Over de Rubi en *Agrostis canina* zegt de Heer de Bruijn 't volgende:

M. H.!

Eenige uwer zullen het zich nog herinneren, dat ik inder-tijd, op herhaalde uitnoodiging van onzen toenmaligen President,

op mij genomen had onze inlandsche Rubi te onderzoeken, en dat ik al spoedig daarna, en wel in onze vergadering van 1858, eene bijdrage over dit genus heb gedaan, waarbij ik als nieuwe indigene Rubi heb aangegeven en u tevens heb doen zien: *Rubus Leesii*, *suberectus*, *fissus*, *piletostachys*, *vestitus* en *thuringensis*, terwijl ik kort daarna weder eene voor onze flora nieuwe soort, den *Rubus Wahlbergii*, voor het herbarium der Vereeniging heb ingezonden.

Ofschoon de uitkomsten van mijn onderzoek gedurende slechts drie zomers en op 2 plaatsen, Oosterhout en den Haag, zeer gunstig waren, hebben mijne latere onderzoekingen in de omstreken van Zutphen mij evenwel de overtuiging gegeven, dat er in dit genus ten onzent nog zeer veel te doen zal wezen, alvorens daarin de noodige helderheid zal gebracht zijn.

Toen ik die bijdrage in 1858 deed, had ik reeds veel meer gevonden, dat voor onze Flora nieuw scheen, dan ik toen mededeelde, doch hetwelk mij toen niet mogelijk was met zekerheid te kunnen bestemmen.

En nu had ik wel gewenscht al het nieuwe, dat zich in mijne verzameling van Rubi bevindt, tot helderheid gebracht, op deze vergadering te hebben kunnen mededeelen, doch ik moet u tot mijn leedwezen zeggen, dat ik voor mij zelven over de uitkomsten van mijn onderzoek niet geheel tevreden ben, zoodat ik nog slechts weinig met zekerheid heb kunnen bestemmen.

Welligt ligt de reden hiervan in mij zelven, doch moet ik echter herinneren dat *Rubus* voorzeker tot de moeilijkste geslachten behoort, zoodat het zeer natuurlijk is, dat er nog al verwarring in de diagnosen en synonymie der soorten zal bestaan, en waarvan men dan ook spoedig de overtuiging verkrijgt, wanneer men zich eenigszins met dit genus en zijne litteratuur heeft bezig gehouden.

Opmerkelijk is het ook dat van geen plantengeslacht in den laatsten tijd zooveel nieuwe soorten zijn beschreven geworden als van *Rubus*, terwijl de opgaven der soorten in de Flora's der naburige landen meer dan bij eenig ander genus uiteen loopen.

In eene beschrijving bijv. van de in de omstreken van Weis-

senburg aan den Rijn groeiende Rubi, waargenomen door Ph. J. Muller, en medegedeeld in de Flora oder Regensburger Botanische Zeitung van 1858 komen 61 species voor, waarvan 33 door Muller nieuw opgestelde soorten. Wanneer men nu bij deze voegt een 30tal door Wirtgen, Kaltenbach, Ley, Auerswald en and. in den laatsten tijd als nieuw aangegeven soorten, dan moet de vermeerdering der duitsche Rubi met een 63tal sedert Weihe en Nees von Esenbeck hunne Monographie over de duitsche Rubi in het licht gaven, nog al verwondering baren, en zeker grooten twijfel omtrent het soortelijk bestaan van vele dezer doen oprijzen, hetzij dat dezelfde soorten bij de onderscheidene auteurs onder verschillende namen voorkomen, of wel dat vele dezer nieuwe soorten slechts niet constante vormen of wel hybriden zijn.

Dat de synonymie van vele soorten niet altijd even juist is, kan uit het volgende blijken.

In de u straks genoemde beschrijving der om Weissenburg groeiende Rubi komt ook voor de *Rubus discolor* W. et N. en als synonyma dezer soort worden geciteerd:

R. rhamnifolius W. et N., *R. macroacanthus* W. et N. var. *oblonga* Wirtgen, *R. pubescens* W. et N. forma 1 en 3, Id. var. *glabratus*, *R. vulgaris* W. et N. var. *umbrosus*.

Uit de beschouwing der geciteerde specimina uit de verzameling der Rubi Rhenani van Wirtgen, welke specimina ik u bij deze doe zien, blijkt het al dadelijk dat onmogelijk alle deze tot dezelfde soort kunnen gebracht worden, ja wat meer is, enkele behooren zelfs tot verschillende onderafdeelingen van het geslacht. En wanneer nu ten laatste Muller in eene latere bijdrage zegt, dat zijne *R. discolor* niet de Weihe'sche soort is, en die hij ter onderscheiding van deze laatste den naam van *R. robustus* geeft, dan kan men zich eenigszins een denkbeeld vormen van de onzekerheid, die er bij het bestemmen der Rubi, zelfs naar gedroogde specimina, bestaat. Dat dit het onderzoek der Rubi zeer moeilijk maakt, zal ik wel niet verder behoeven aan te toonen.

Het nut dat de collectie van Wirtgen bij het bestemmen van onze Rubi oplevert, is op verre na niet zoo groot als men à priori zoude verwachten, want slechts zeer weinige onzer Rubi komen daarin voor. Van de tot de onderafdeelingen der *spectabiles* en *glandulosi* behoorende soorten, die in de genoemde collectie het meerendeel (61 species en variëteiten) uitmaken, heb ik er tot nog toe slechts één: de *R. vestitus*, gevonden, terwijl de soorten van de onderafdeelingen der *sylvatici* en *triviales*, waartoe de door mij gevonden soorten grootendeels behooren, in die verzameling weinig talrijk zijn (5 species *triviales* en 5 *sylvatici*).

Ik heb een en ander omtrent de groote moeilijkheden aan het onderzoek van Rubi verbonden nu niet aangevoerd, om het weinige dat ik in Rubus gedaan heb, of nog hoop te doen, in eenig opzicht te releveeren; ik deed 't slechts om als 't ware rekenschap te geven van de reden, waarom mijn onderzoek na zulk een lang tijdverloop geene meerdere uitkomsten heeft opgeleverd. Het was mijn streven om bij het onderzoek en bestemmen van Rubi zooveel mogelijk dwalingen te vermijden, maar om ten opzichte van eenige soorten voldoende zekerheid te verkrijgen, ontbraken mij genoegzame waarnemingen. En hiertoe had ik geene gelegenheid, daar de omstreken van Utrecht, mijne verblijfplaats sinds eenige jaren, uiterst arm aan Rubi schijnen te zijn, zoo zelfs, dat ik mij herinner, tot nog toe slechts *R. plicatus*, *R. vulgaris* en *R. caesius* gezien te hebben.

Intusschen M. H. heb ik het genoegen u drie nieuwe soorten van Rubus mede te deelen, en wel *R. geniculatus*, *R. nemoralis* en *R. roseiflorus*.

R. geniculatus behoort tot de afdeeling der *discolores* van Muller en werd het eerst door Kaltenbach, in zijne Flora van Aken, 1845, genoemd. Het schijnt dat Muller later insgelijks deze soort onderscheiden heeft, ten minste vinden wij op het etiket dezer soort in de 2e editie van het Herb. Rubor. rhen. van Wirtgen als synonym opgegeven *R. falcarius* Ph. J. Muller in Litt. Deze species

is aanverwant aan *R. rhamnifolius* W. et N. en *R. thyrsoideus* Wimmer. Van den eersten heeft hij de meer uitgespreide, dicht stekelige bloempluim, van den laatsten de smalle bladen en de ovale bloembladen.

Eigenaardig is het sterk geknikte der bladstelen dicht bij het blad, waardoor lamina en petiolus een hoek vormen. De bladsteel bezit daar ter plaatse eene verdikte knie. Aan dit kenmerk, dat ik tot nog toe bij geen anderen vorm van *Rubus* waarnam, herkende ik deze soort. Eene vergelijking van mijne specimina met de authentieke uit de verzameling van Wirtgen, waartoe ik later gelegenheid vond, bevestigde mijne onderkenning, daar zij volkomen met de laatstgenoemde overeenkwamen.

Ik vond dezen *Rubus* in 1854 bij Oosterhout, terwijl het mij uit een fragment van een specimen in mijn herbarium berustende, en dat tot deze soort behoort, gebleken is, dat ik hem reeds in 1834 bij de Bildt ingezameld heb.

Rubus nemoralis. Deze door Muller in de reeds genoemde beschrijving der om Weissenburg groeiende *Rubi*, opgestelde soort, behoort evenals *R. vulgaris* tot de afdeeling der *sylvatici*. Muller geeft er de volgende beschrijving van:

onvruchtbare stengel boogvormig], kantig, een weinig gegroefd, met talrijke aan den voet breede stekels, die aan het onderste gedeelte van den stengel regt, meer bovenaan gebogen zijn, verder geheel klierloos en bijna onbehaard. — Bladeren vijfvoudig, breed, rondachtig, aan den voet een weinig uitgerand, kort gespist en sijn regelmatig getand, op de bovenzijde volkomen onbehaard en donkergroen, op de onderzijde matgroen en zacht, doch niet zeer dicht behaard. Bloemtak generfd, met sterke, gebogen stekels, en dicht, tamelijk lang behaard. Bladeren groot, drievoudig, met gesteelde, breed eivormig rondachtige gespistte zijblaadjes, van boven kaal of slechts met enkele verstrooide haren bezet, van onderen kort behaard, aan beide zijden groen of de bovenste blaadjes somwijlen vaalgroen. Bloemtros gedeeltelijk uit de oksels der bovenste bladeren met opgerigte takjes, door driedeelige, ten

laatste kleine lancetvormige bracteae gesteund, gedeeltelijk boven de bladeren verheven met eveneens opgerichte drie en dikwijls tweekloemige, tamelijk dunne takjes, gesteund door langwerpige, bladachtige bracteae. — De bloeias dicht behaard, klierloos, tamelijk met stekels bezet. Kelk viltig, met teruggeslagen, kort gespitse, of bij de topbloemen van aanhangsels voorziene slippen. Bloemkroon matig groot, met eivormige, licht rozeroode bloembladen, witachtige meeldraden en geelachtige kegelvormige afgeknotte stijltjes.

Gevonden in Julij 1864 links langs den weg van Brummen naar Hall bij de buitenplaats de Engelenberg.

De derde nieuwe inlandsche Rubussoort is de *Rubus roseiflorus*, die eveneens door Muller in de meerge-noemde beschrijving werd onderscheiden. Deze soort behoort evenals *R. nemorosus* tot de afdeeling der *triviales*. Muller geeft er de volgende beschrijving van:

onvruchtbare stengel kantig, somwijlen een weinig gegroefd, met tamelijk groote, rechte stekels bezet en blaauwachtig berijpt, voor het overige volkomen onbehaard en klierloos. Bladeren vijfvoudig, ei- of een weinig deltavormig, aan den voet hartvormig uitgesneden, gespist, fijn en tamelijk regelmatig getand, op de bovenvlakte kaal, op de ondervlakte groenachtig graauw viltig. Bloemtak generfd, met weinige, kleine achterwaarts gerigte stekels, bijna onbehaard. Bladeren drievoudig, ei-ruitvormig, stompachtig, ongelijk ingesneden getand, op de bovenvlakte fijn aangedrukt zachtharig, op de ondervlakte graauw viltig. Bloemtros meest armbloemig met schuins afstaande tamelijk lange tweedeelige of enkelvoudige, als een bijscherm, zamengevoegde takjes, waarvan de laatste gewoonlijk boven de eindbloem uitsteken. De bloem eenigszins viltig. De kelk kort gespist, met teruggeslagen slippen. Bloemkroon groot, met rondachtige, rozeroode bloembladen, witte meeldraden en groenachtige stijltjes.

Klieren, ten minste gesteelde, zijn aan de geheele plant niet waar te nemen.

Gevonden in Julij 1856 tusschen Zutfen en Almen en bij Brummen met *Rubus nemoralis*. Deze drie u medege-

deelde, voor onze Flora n i e u w e R u b i , zijn duidelijk te onderscheiden vormen. In hoeverre zij echter aanspraak op den naam van werkelijke soorten kunnen maken, zal evenals voor vele andere aangegeven soorten, door latere onderzoekingen moeten uitgemaakt worden.